

6 Μαΐου 2016

Ο Γ. Θεοτοκάς μοιάζει να στοχάζεται όπως ένας ορθόδοξος μοναχός

Πολιτισμός / Λογοτεχνία - Φιλολογία

Ηρακλής Ψάλτης, φιλόλογος

Προηγούμενη δημοσίευση:<http://bitly.com/1SrI7Y5>]

Το μήνυμα: Ο δυτικός πολιτισμός καταρρέει· το οικονομικό του σύστημα -η Νέα Υόρκη /χρηματιστήριο- τα ιδεολογικά του πιστεύω και η κουλτούρα του -το Παρίσι /γαλλική επανάσταση - το κοινωνικό κράτος -η Στοκχόλμη- και τέλος η ίδια η ρίζα του είναι διαβρωμένη, σαθρή -ο Παρθενώνας κονιορτοποιείται...

leipsanothiki.blogspot.com

Ο αφηγηματικός του ήρωας αναζητεί «λύσεις», διαβάζει τη Βίβλο και τον απασχολεί ιδιαίτερα ο Μινωικός πολιτισμός, ο Ιερός Κόμπος (πολύπλοκο διαχρονικό αίνιγμα;) και η μορφή του μεγάλου προφήτη, του Μωυσή. Προσπαθεί να κατανοήσει, να ερμηνεύσει (;) την μη τιμωρία του Ααρών -του δεξιού χεριού και της φωνής του Μωυσή- για την κατασκευή του χρυσού μόσχου, του ειδώλου, που δημιούργησε, όταν ο Μωυσής βρισκόταν στο όρος Σινά, για να λάβει τις δέκα εντολές.

Μία ωμή «οικονομική» απάντηση του δίνει ο δόκτωρ Σνακ στηριζόμενος στο βιβλίο της Εξόδου της Παλαιάς Διαθήκης, υποστηρίζοντας ότι οι γιοί του αποτελούν τους σύγχρονους επενδυτές -αυτοί που ήπιαν την χρυσή σκόνη του μόσχου- και οι οποίοι με την δράση τους πετυχαίνουν την βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και την οικονομική ευμάρεια των σύγχρονων κοινωνιών, που αποτελεί και τον αποκλειστικό (;) στόχο του σύγχρονου καπιταλισμού[5]. Του δίνεται συγχρόνως μια άλλη ερμηνεία, θεολογική, από τον ασκητή Παχώμιο, και η οποία βασιζόμενη σε εδάφιο του Δευτερονομίου υποστηρίζει ότι ο Ααρών δεν τιμωρήθηκε λόγω της παρέμβασης του Μωυσή στον Θεό, κάτι που ο Σνακ συνειδητά (;) αποσιωπά, αναδεικνυόμενος σε πνευματικό απατεώνα.

Η σχέση ζωής - αφηγήματος: Η πορεία του αφηγηματικού ήρωα είναι αντίστροφη από αυτήν που ακολούθησε ο συγγραφέας, δηλαδή, ενώ ο Θεοτοκάς ξεκίνησε από την Ανατολή (Κωνσταντινούπολη, Αθήνα) και καταλήγει στη Δύση (Παρίσι, Λονδίνο) για σπουδές στα νομικά, την Ιστορία και τη Φιλοσοφία, εμπιστευόμενος την τεχνολογία και τον ορθό λόγο, ο αφηγηματικός ήρωας ξεκινά

από την Δύση και καταλήγει στην Ανατολή, στο όρος Σινά και στο μοναστήρι της Αγίας Αικατερίνης[6], «παραδιδόμενος» στην πίστη. Η φλόγα της πίστης μας κρατά μακριά, μας προστατεύει από το θηρίο, την επικείμενη καταστροφή (μοναχός Παχώμιος)[7].

Επιμύθιο: (Τελευταίο κεφαλαίο του βιβλίου, ΣΤ΄, μοναχός Παχώμιος) Ο μοναχός επισημαίνει ότι το κέντρο τού ζητήματος βρίσκεται στο «δέντρο της γνώσης». Από το σημείο αυτό πήραμε τον στραβό δρόμο. Γευτήκαμε αυθαίρετα τον καρπό της γνώσης, δεν είχαμε την έγκριση, δεν φάγαμε στα όρια των δυνατοτήτων μας με εγγυήσεις ψυχικής και ηθικής ισορροπίας. Φερθήκαμε επιπόλαια. Ο όφιος -αυτό «το Κάθαρμο των καθαρμάτων!»[8]- όχι μόνο εξαπατά αρχικά τον άνθρωπο, γεγονός που τον οδηγεί σε εκδίωξη από τον κήπο της Εδέμ, αλλά, ενδεχομένως, δεν του επιτρέπει στη συνέχεια να επωφελείται και από την θυσία του Ιησού[9].

Ο δυτικός ορθολογιστής (;) Θεοτοκάς των πρώτων δεκαετιών της ζωής μοιάζει στο τελευταίο του μυθιστόρημα, στο ξεκίνημα της έκτης δεκαετίας του, να στοχάζεται όπως ένας πιστός ορθόδοξος μοναχός.

Έχουν κτυπήσει και για μας οι «προσωπικές» καμπάνες; Έχουμε οδηγηθεί με ειλικρίνεια στο «ενώπιος ενωπίω»; Είναι τελικά ο πολιτισμός μας, ο δυτικός, ατελέσφορος;

[5] Γ. Θεοτοκάς, *Οι καμπάνες*, σ. 66.

[6] Μοναστήρι του όρους Σινά με μεγάλη παράδοση• συνδέονται μαζί της ο Ιωάννης της Κλίμακος, νηπτικοί πατέρες και ο Σιναϊτικός κώδικας.

[7] Γ. Θεοτοκάς, *Οι καμπάνες*, σ. 118.

[8] Γ. Θεοτοκάς, *Οι καμπάνες*, σ.78 και σ. 139. Έτσι χαρακτηρίζεται τόσο ο Δόκτωρ Σνακ από τον Φιλομάτη (σελ.78) όσο και το φίδι από τον καθηγητή ψυχίατρο καθηγητή Δάνδολο και αποτελεί την τελευταία φράση του διηγήματος

(σελ. 139).

[9] Γ. Θεοτοκάς, *Οι καμπάνες*, σ. 118.

<http://bitly.com/1SR99r5>